

Sygn. akt I C 1060/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 maja 2016 r.

Sąd Okręgowy w Radomiu I Wydział Cywilny w następującym składzie:

Przewodniczący: SSO Iwona Poznańska

Protokolant: stażystka Aleksandra Żurek po rozpoznaniu w dniu 18 maja 2016 r. w Radomiu na rozprawie

sprawy z powództwa E. G., J. G.

przeciwko M. P. (1)

o uznanie czynności prawnej za bezskuteczną

I. uznaje za bezskuteczną w stosunku do wierzycieli E. G. i J. G. umowę darowizny nieruchomości z dnia 24 lipca 2009 roku, zawartą w Kancelarii Notarialnej w P. przed notariuszem J. S. nr rep. A (...) mocą której ich dłużnicy: A. J. i M. J. (1) darowali córce M. P. (1) niezabudowane działki położone we wsi S., gmina P., oznaczone numerami: 789, 788 i 790 o obszarze 0,93ha dla których prowadzona jest w Sądzie Rejonowym w Przysusze księga wieczysta nr (...) ^ którym przysługuje wobec A. J. i M. J. (1) wierzytelność w kwocie 81 292,50zł(osiemdziesiąt jeden tysięcy dwieście dziewięćdziesiąt dwa złote 50/100) wraz z ustawowymi odsetkami i kosztami procesu;

II. zasądza od M. P. (2) na rzecz E. G. kwotę 4 617 (cztery tysiące sześćset siedemnaście) złotych tytułem zwrotu kosztów procesu oraz na rzecz J. G. kwotę 1 000 (jeden tysiąc) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania;

III. nie obciąża M. P. (1) pozostałymi kosztami postępowania.

Sygn. akt IC 1060/14

UZASADNIENIE

W pozwie z dnia 23 lipca 2014 roku skierowanym przeciwko pozwanej M. P. (1) powodowie E. G. i J. G. wnieśli o uznanie za bezskuteczną w stosunku do siebie, umowy darowizny z dnia 24 lipca 2009 roku zawartej przez pozwaną M. P. (1) oraz dłużników A. J. i M. J. (2) z pokrzywdzeniem wierzycieli, którym przysługuje wierzytelność w kwocie 159.124,30 złotych z ustawowymi odsetkami, ustalona wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 24 listopada 2009 roku w sprawie o sygn. akt I ACa 551/09, I ACz 890/09, I Acz 891/09 oraz zasądzenie od pozwanej na rzecz powodów kosztów procesu według norm przepisanych.

W uzasadnieniu powodowie wskazali, że uzyskali prawomocny wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 24 listopada 2009 roku o sygn. akt I ACa 551/09, I ACz 890/09, I ACz 891/09, zasądający na ich rzecz od dłużników A. i M. J. (2) kwotę 21.292,50 złotych. Egzekucja skierowana przeciwko dłużnikom okazała się bezskuteczna. Umową darowizny z dnia 24 lipca 2009 roku dłużnicy A. i M. J. (2) darowali nieruchomość, dla której Sąd Rejonowy w Przysusze Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą Kw nr (...), pozwanej M. P. (1). Wierzyciele wyczerpali przewidziane prawem środki prawne zmierzające do zaspokojenia przypadającej im należności. Czynność darowania w/w nieruchomości miała na celu pokrzywdzenie wierzycieli (pozew k. 3-4).

W odpowiedzi na pozew z dnia 08 czerwca 2015 roku pozwana M. P. (1) podniosła zarzut błędnego określenia wartości przedmiotu sporu i braku biernej legitymacji procesowej po swojej stronie. Pozwana wniosła o oddalenie powództwa i zasądzenie solidarnie od powodów na jej rzecz kosztów postępowania.

W uzasadnieniu pozwana wskazała, że powództwo zostało skierowane do Sądu Okręgowego przy wskazaniu przez powodów wartości przedmiotu sporu aż na kwotę 159.124,30 złotych. Jest to oznaczenie błędne, gdyż przedmiotowe roszczenie dotyczy uznania za bezskuteczną umowę darowizny, na mocy której pozwana stała się właścicielką nieruchomości położonej w P. nr KW (...) i (...), a których to wartość w chwili dokonywania darowizny wynosiła 10.000 złotych. Wartość nieruchomości winna stanowić o wartości przedmiotu sporu w niniejszej sprawie. Pozwana nie ma legitymacji biernej w niniejszej sprawie. Na mocy umowy sprzedaży warunkowej z dnia 16 grudnia 2009 roku oraz następnie umowy przeniesienia własności z dnia 21 grudnia pozwana sprzedała przedmiotową nieruchomość i obecnie nie jest już jej właścicielką. Żądanie w takiej sytuacji uznania za bezskuteczną umowy darowizny z dnia 24 lipca 2009 roku jest niemożliwe do wykonania w przypadku zapadnięcia nawet korzystnego dla powodów rozstrzygnięcia. W dacie zawarcia umowy darowizny tj. 24 lipca 2009 roku między pozwaną a jej rodzicami A. i M. J. (2), było dopiero postępowanie sądowe z powództwa E. i J. G. przeciwko A. i M. J. (2) o zapłatę toczące się przed Sądem Okręgowym w Radomiu I Wydział Cywilny sygn. akt I C 561/01, co jednoznacznie wskazuje, iż roszczenie powodów wobec rodziców pozwanej w dniu 24 lipca 2009 roku nie było jeszcze wymagalne. Powodowie oraz rodzice pozwanej w przeszłości prowadzili działalność gospodarczą. Na skutek nieporozumień umowa spółki cywilnej została wypowiedziana. Sprawa o podział majątku spółki zakończyła się prawomocnie w 2007 roku zasądzeniem na rzecz J. G. od M. J. (2) kwoty 400.000 złotych, którą powodowie wyegzekwowali w całości po dwóch latach. E. i J. G. zostali w całości spłaceni w sumie w kwocie 478.624,99 złotych. Pozwana w czasie, kiedy między powodami a jej rodzicami toczyły się postępowania sądowe była dzieckiem i nie miała wiedzy na temat prowadzonych przez jej rodziców interesów jak również ewentualnych zadłużeń. Rodzice nie informowali pozwanej – swojej córki o swoich problemach (odpowiedź na pozew k. 85-87).

W dalszym toku procesu strony podtrzymywały swoje stanowiska w sprawie.

Sąd ustalił, co następuje:

Powodowie J. G. i E. G. oraz dłużnicy A. J. i M. J. (2) prowadzili działalność gospodarczą w formie spółki cywilnej w zakresie sprzedaży paliw. Na skutek nieporozumień pomiędzy współnikami, umowa spółki została wypowiedziana. W 1993 roku J. G. złożył do Sądu wniosek o podział majątku spółki. W 2007 roku Sąd zasądził od M. J. (2) na rzecz J. G. kwotę około 472.000 złotych, która została w całości wyegzekwowana (odpowiedź na pozew k. 85-87, k. 114, częściowo zeznania świadka A. J. k. 204v-205, częściowo zeznania świadka M. J. (2) k. 205v-206v, wyjaśnienia powódki E. G. k. 206v-207, wyjaśnienia powoda J. G. k. 207-207v, częściowo wyjaśnienia pozwanej M. P. (1) k. 207v-208v).

Na podstawie wniosku wierzyciela J. G., Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w Przysusze prowadził przeciwko dłużnikom M. J. (2) i A. J. egzekucję z nieruchomości gruntowej oznaczonej jako działki nr (...) o łącznej powierzchni 1,3700 ha położonej w miejscowości S. gmina P., dla której Sąd Rejonowy w Przysusze Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgi wieczyste o numerach Kw (...) i Kw (...) (k. 154-163, częściowo zeznania świadka A. J. k. 204v-205, częściowo zeznania świadka M. J. (2) k. 205v-206v, wyjaśnienia powódki E. G. k. 206v-207, wyjaśnienia powoda J. G. k. 207-207v, częściowo wyjaśnienia pozwanej M. P. (1) k. 207v-208v).

Obwieszczeniem z dnia 12 marca 2009 roku Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w Przysusze podał do publicznej wiadomości, że 29 kwietnia 2009 roku w Wydziale Cywilnym Sądu Rejonowego w Przysusze odbędzie się pierwsza licytacja nieruchomości gruntowej oznaczonej jako działki ewidencyjne nr (...) o łącznej powierzchni 1.3700 ha. Nieruchomość oszacowana była na kwotę 35.878 złotych, zaś cena wywołania była równa $\frac{3}{4}$ sumy oszacowania i wyniosła 26.910 złotych. Do licytacji w/w nieruchomości gruntowych przystąpiła pozwana M. P. (1) wraz ze swoim mężem K. P.. Małżeństwo P. z uwagi na najwyższą cenę nabycia wygrali przedmiotową licytację. Na postanowienie o udzieleniu przybicia na rzecz małżonków P. powód J. G. złożył w dniu 4 maja 2009 roku zażalenie, w którym wskazał, iż doszło do naruszenia art. 976 § 1 k.p.c., gdyż do licytacji przystąpiły osoby, które z mocy prawa są wyłączone. Postanowieniem z dnia 3 lipca 2009 roku Sąd Rejonowy w Przysusze I Wydział Cywilny odmówił przysądzenia prawa własności nieruchomości na rzecz K. i M. P. (1) z powodu nie uiszczenia kwoty 166.410 złotych oraz 100 złotych tytułem opłaty za udzielone przybicie (k. 136-137, obwieszczenie Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Przysusze z dnia 12 marca 2009 roku w sprawie o sygn. KM 102/08 k. 140, postanowienie Sądu Rejonowego w Przysusze z dnia 03

lipca 2009 roku w sprawie o sygn. akt I Co 203/08 k. 141, zażalenie na postanowienie Sądu Rejonowego w Przysusze z dnia 04 maja 2009 roku k. 142, wyjaśnienia powódki E. G. k. 206v-207, wyjaśnienia powoda J. G. k. 207-207v, częściowo wyjaśnienia pozwanej M. P. (1) k. 207v-208v).

Sąd Okręgowy w Radomiu w dniu 03 lipca 2009 roku wydał wyrok w sprawie o sygn. akt I C 561/07 w którym zasądził od M. J. (2) na rzecz E. G. i J. G. kwotę 160.919,50 złotych z ustawowymi odsetkami od kwoty 129.707,50 złotych od dnia 12 października 2005 roku do dnia zapłaty, z ustawowymi odsetkami od kwoty 31.212 złotych od dnia 09 lipca 2007 roku do dnia zapłaty a w pozostałej części oddalił powództwo (wyrok Sądu Okręgowego w Radomiu z dnia 03 lipca 2009 roku w sprawie o sygn. akt I C 561/07 k. 26).

W dniu 24 lipca 2009 roku A. J. i M. J. (2) zawarli przed notariuszem w P. – J. S. (za repertorium A numer (...)) ze swoją córką M. P. (1) umowę darowizny. Zgodnie z umową nieruchomości położona we wsi S., gminie P., o powierzchni 0,9300 ha składająca się z działek oznaczonych numerami (...), dla której Sąd Rejonowy w Przysusze prowadzi księgę wieczystą Kw nr (...) i nieruchomości położona we wsi S., gminie P., o powierzchni 0,4400 ha składająca się z działki oznaczonej numerem (...), dla której Sąd Rejonowy w Przysusze prowadzi księgę wieczystą Kw nr (...), stała się własnością M. P. (1), która następnie w dniu 21 grudnia 2009 roku sprzedała te nieruchomości Ł. S. za kwotę 20.000 złotych (kserokopia umowy darowizny nieruchomości k. 15-21, odpisy z ksiąg wieczystych k. 23-24 i k. 90-93, częściowo zeznania świadka A. J. k. 204v-205, częściowo zeznania świadka M. J. (2) k. 205v-206v, wyjaśnienia powódki E. G. k. 206v-207, wyjaśnienia powoda J. G. k. 207-207v, częściowo wyjaśnienia pozwanej M. P. (1) k. 207v-208v).

Prawomocnym wyrokiem z dnia 24 listopada 2009 roku wydanym w sprawie I ACa 551/09, I ACz 890/09, I ACz 891/09 Sąd Apelacyjny w Lublinie z apelacji pozwanego zaskarżony wyrok zmienił w punkcie I w ten sposób, że zasądzoną kwotę 160.919,50 złotych obniżył do kwoty 81.292,50 złotych, a odsetki ustawowe zasądził od kwoty 42.412,50 złotych od 12 października 2005 roku, od kwoty 15.336 złotych od 01 kwietnia 2006 roku, od kwoty 15.638,50 złotych od 01 kwietnia 2007 roku i od kwoty 7.905,50 złotych od 01 kwietnia 2008 roku (akta sprawy Sądu Apelacyjnego w Lublinie o sygn. I ACa 551/09, I ACz 890/09, I ACz 891/09).

Postanowieniem z dnia 28 kwietnia 2010 roku tutejszy Sąd nadał klauzulę wykonalności tytułowi egzekucyjnemu wydanemu przez Sąd Okręgowy w Radomiu w dniu 3 lipca 2009 roku w sprawie I C 561/07 zmienionemu wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 24 listopada 2009 roku w sprawie I ACa 551/09 także przeciwko małżonce M. J. (2) A. J. z ograniczeniem jej odpowiedzialności do majątku objętego małżeńską wspólnością ustawową (akta sprawy o sygn. I Co 1/10 Sądu Okręgowego w Radomiu).

Na podstawie tytułów wykonawczych: wyroku Sądu Okręgowego w Radomiu z dnia 03 lipca 2009 roku o sygn. akt I C 561/07 zaopatrzonego w klauzulę wykonalności z dnia 14 grudnia 2009 roku, wyroku Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 24 listopada 2009 roku, sygn. akt I ACa 551/09, I ACz 890/09, I ACz 891/09 zaopatrzonego w klauzulę wykonalności z dnia 14 grudnia 2009 roku i postanowienia Sądu Okręgowego w Radomiu z dnia 28 kwietnia 2010 roku o sygn. akt I Co 1/10 zaopatrzonego w klauzulę wykonalności z dnia 13 maja 2010 roku, Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w Radomiu P. P. (2) prowadził postępowanie egzekucyjne z wniosku wierzycieli E. G. i J. G. przeciwko dłużnikom A. J. i M. J. (2). W toku postępowania komornik ustalił zaległość dłużników na łączną kwotę 159.124,30 złotych. W wykazie majątku sporządzonym w dniu 29 czerwca 2010 roku dłużnik M. J. (2) wskazał, że utrzymuje się z zasiłku chorobowego, nie posiada żadnych nieruchomości, środków finansowych, wierzytelności i innych praw majątkowych oraz ruchomości (k. 25, k. 198-201, częściowo zeznania świadka A. J. k. 204v-205, częściowo zeznania świadka M. J. (2) k. 205v-206v, wyjaśnienia powódki E. G. k. 206v-207, wyjaśnienia powoda J. G. k. 207-207v, częściowo wyjaśnienia pozwanej M. P. (1) k. 207v-208v).

Na podstawie tytułów wykonawczych: postanowienia Sądu Rejonowego w Przysusze z dnia 27 stycznia 2012 roku, sygn. akt I Co 396/11 zaopatrzonego w klauzulę wykonalności z dnia 29 lutego 2012 roku zostało wszczęte kolejne postępowanie egzekucyjne z wniosku wierzyciela J. G. przeciwko dłużnikowi M. J. (2) (k. 84, k. 124, częściowo zeznania

świadka A. J. k. 204v-205, częściowo zeznania świadka M. J. (2) k. 205v-206v, wyjaśnienia powódki E. G. k. 206v-207, wyjaśnienia powoda J. G. k. 207-207v).

Prawomocnym wyrokiem z dnia 25 lutego 2015 roku wydanym w sprawie II K 460/11 Sąd Rejonowy w Przysusze uznał M. J. (2) za winnego tego, że w dniu 24 lipca 2009 roku w P. woj. (...) w celu udaremnienia wykonania orzeczenia Sądu Apelacyjnego w Lublinie, wydanego w sprawie cywilnej, dotyczącego zwrotu na rzecz powodów E. G. i J. G. kwoty 81.292,50 złotych z ustawowymi odsetkami oraz kosztów procesu w kwocie 3.206 złotych przekazał w formie darowizny nieruchomości położone we wsi S. w postaci działek nr (...) (KW (...)) o powierzchni 9300 m² i działkę nr (...) (KW (...)) o powierzchni 4400 m² swojej córce M. P. (1), wiedząc o tym, że były zagrożone zajęciem przez komornika czym uszczuplił zaspokojenie wierzycieli, gdyż postępowanie egzekucyjne prowadzone przez Komornika Sądowego w P. sygn. akt Km 582/09 pozostaje tylko częściowo skuteczne tj. o przestępstwo z art. 300 § 2 k.k. i za to na podstawie art. 300 § 2 k.k. wymierzył mu karę 8 miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym jej zawieszeniem na okres próby lat trzech (akta sprawy o sygn. II K 460/11 Sądu Rejonowego w Przysusze).

Prawomocnym wyrokiem z dnia 05 listopada 2015 roku wydanym w sprawie V Ka 500/15 Sąd Okręgowy w Radomiu utrzymał zaskarżony wyrok w mocy (akta sprawy o sygn. V Ka 500/15 Sądu Okręgowego w Radomiu).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o wskazane dowody w postaci dokumentów załączonych do akt niniejszej sprawy, dokumentów znajdujących się w aktach sprawy egzekucyjnej o nr Km 169/15, aktach sprawy karnej o sygn. II K 460/11 Sądu Rejonowego w Przysusze, aktach sprawy o sygn. I C 561/07 tutejszego Sądu i aktach sprawy o sygn. I ACa 551/09, I ACz 890/09, I ACz 891/09 Sądu Apelacyjnego w Lublinie, zeznań powodów E. G. i J. G., częściowo zeznań świadków A. J. i M. J. (2) oraz częściowo zeznań pozwanej M. P. (3).

Zdaniem Sądu, zeznania powodów E. G. i J. G. zasługują na wiarę w całości. Są one wyczerpujące, spójne, a przede wszystkim znajdują odzwierciedlenie w pozostałym zgromadzonym w sprawie materiale dowodowym.

W ocenie Sądu zeznania świadków A. J. i M. J. (2) zasługują na wiarę jedynie częściowo. Zeznania świadka A. J. nie są wiarygodne w tej części, w jakiej wskazuje ona, że w dacie zawarcia ze swoją córką umowy darowizny strony posiadały jeszcze inne nieruchomości. Ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, w szczególności z akt postępowania egzekucyjnych oraz wykazu majątku M. J. (2) (k. 198) wynika, że nieruchomości położone we wsi S., gminie P., dla których Sąd Rejonowy w Przysusze prowadzi księgi wieczyste Kw nr (...)997 i Kw nr (...) stanowiły jedyny majątek dłużników M. i A. J.. Niewiarygodne są również zeznania świadka w zakresie tego, że w trakcie procesów sądowych dzieci małżeństwa J. nie miały świadomości co do stanu zadłużenia swoich rodziców. Z treści postanowienia Sądu Rejonowego w Przysusze z dnia 03 lipca 2009 roku (k. 141) wynika, że pozwana brała czynny udział w licytacji komorniczej prowadzonej przeciwko jej rodzicom. Ze wskazanych powyżej przyczyn Sąd nie dał wiary zeznaniom świadka M. J. (2) w zakresie tego, że pozwana nie wiedziała o zobowiązaniach swoich rodziców względem powodów. W ocenie Sądu, niewiarygodne są również zeznania świadka w zakresie tego, że w dacie zawarcia umowy darowizny ze swoją córką, nie było żadnych wpisów komornika o zadłużeniu wobec powodów. Z treści kserokopii umowy darowizny nieruchomości z dnia 24 lipca 2009 roku wynika, że w dziale III ksiąg wieczystych obu nieruchomości były wpisane ostrzeżenia o toczących się postępowaniach egzekucyjnych, w tym m.in. z wniosków E. G. i J. G.. W pozostałym zakresie zeznania świadków uznać należy za wiarygodne, znajdują one bowiem odzwierciedlenie w pozostałym zgromadzonym w sprawie materiale dowodowym.

W ocenie Sądu zeznania pozwanej M. P. (1) zasługują na wiarę jedynie częściowo. Nie są one bowiem wiarygodne w tym zakresie, w jakim pozwana wskazuje, że nie posiadała wiedzy, iż jej rodzice posiadali zobowiązania inne niż te wpisane do księgi wieczystej nieruchomości będącej przedmiotem umowy darowizny na jej rzecz oraz w zakresie tego, że nie miała świadomości, że jest w toku sprawa pomiędzy powodami i jej rodzicami. Zeznania świadka są przy tym niespójne, gdyż następnie stwierdziła ona, że wraz ze swoim mężem uczestniczyła w licytacji nieruchomości będącej własnością jej rodziców. Okoliczność ta znajduje potwierdzenie w treści postanowienia Sądu Rejonowego w Przysusze z dnia 03 lipca 2009 roku w sprawie o sygn. I Co 203/08, z którego wynika, że postępowanie egzekucyjne było prowadzone przeciwko dłużnikom M. i A. J. z wniosku wierzycieli – m.in. J. i E. G.. W pozostałym zakresie zeznania

świadka uznać należy za wiarygodne, znajdują one bowiem odzwierciedlenie w pozostałym zgromadzonym w sprawie materiale dowodowym.

Dokumenty zgromadzone w aktach sprawy, jak również w aktach spraw dołączonych o nr Km 169/15, o sygn. II K 460/11 Sądu Rejonowego w Przysusze, o sygn. I C 561/07 tutejszego Sądu i o sygn. I ACa 551/09, I ACz 890/09, I Acz 891/09 Sądu Apelacyjnego w Lublinie nie były kwestionowane przez strony, nie budzą one również wątpliwości Sądu zarówno pod względem formalnym jak i materialnym.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo jest zasadne i zasługuje na uwzględnienie.

Na podstawie art. 527 k.c. gdy wskutek czynności prawnej dłużnika dokonanej z pokrzywdzeniem wierzycieli osoba trzecia uzyskała korzyść majątkową, każdy z wierzycieli może żądać uznania tej czynności za bezskuteczną w stosunku do niego, jeżeli dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli, a osoba trzecia o tym wiedziała lub przy zachowaniu należytej staranności mogła się dowiedzieć.

W myśl wskazanego powyżej przepisu przesłankami uwzględnienia powództwa o uznanie czynności prawnej za bezskuteczną w stosunku do wierzyciela, to jest tzw. skargi pauliańskiej, są: dokonanie przez dłużnika z osobą trzecią czynności prawnej, na skutek której osoba trzecia uzyskała korzyść majątkową oraz doszło do pokrzywdzenia wierzycieli, działanie dłużnika ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli, wiedza lub możliwość (przy zachowaniu należytej staranności) dowiedzenia się o tym przez osobę trzecią. Warunki te winne być spełnione łącznie, a ciężar ich udowodnienia zgodnie z treścią art. 6 k.c. spoczywa co do zasady na wierzycielu. W szczególnych wypadkach ustawodawca zwalnia jednak wierzyciela od obowiązku wykazania niektórych z przesłanek.

Zgodnie natomiast z treścią art. 527 § 2 k.c. czynność prawna dłużnika jest dokonana z pokrzywdzeniem wierzycieli, jeżeli wskutek tej czynności dłużnik stał się niewypłacalny albo stał się niewypłacalny w wyższym stopniu, niż był przed dokonaniem czynności.

Niewypłacalność po stronie dłużnika zachodzi wtedy, gdy cały jego majątek nie wystarcza na pokrycie długów. Musi to być stan rzeczywisty, a wierzyciel może go wykazywać za pomocą wszelkich dostępnych środków dowodowych, nie jest więc konieczne wszczęcie postępowania egzekucyjnego i wykazanie jego nieskuteczności. Wystarczy przy tym wykazanie, że wobec stanu majątku dłużnika niemożliwe jest zaspokojenie wierzytelności skarżącego (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 stycznia 2000 roku, III CKN 554/98, opubl. Lex numer 52736).

Podkreślić należy, iż pomiędzy czynnością prawną dłużnika, jego niewypłacalnością oraz pokrzywdzeniem wierzyciela musi zachodzić określony związek przyczynowy. Nie chodzi przy tym o adekwatny związek przyczynowy, lecz o to, by dokonanie przez dłużnika czynności prawnej było warunkiem koniecznym (*conditio sine qua non*) powstania lub pogłębienia się jego niewypłacalności, a zatem jeżeli niewypłacalność dłużnika powstałaby również bez dokonania zaskarżonej czynności, skarga pauliańska nie ma uzasadnionych podstaw (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 lutego 2008 roku, II CSK 503/07, opubl. Lex 496375).

W judykaturze ugruntowany został pogląd, że pokrzywdzenie wierzyciela należy oceniać nie według chwili dokonania czynności prawnej dłużnika z osobą trzecią, lecz według chwili jej zaskarżenia, względnie orzekania. W innym momencie nie wiadomo bowiem, czy prawo zaspokojenia wierzyciela doznało uszczerbku, a miarodajnie można to ocenić dopiero w chwili poszukiwania zaspokojenia (por. m. in. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 marca 2001 roku, V CKN 280/00, opubl. Lex numer 52793, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 05 marca 2008 roku, V CSK 471/07, opubl. Lex numer 393871, wyrok Sadu Najwyższego z dnia 06 października 2011 roku, V CSK 493/10, opubl. Lex numer 1102271).

Jak już powyżej wskazano, co do zasady obowiązek wykazania, że dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli oraz że osoba trzecia wiedziała o działaniu dłużnika z pokrzywdzeniem wierzycieli, ciąży na wierzycielu

zgodnie z ogólną regułą wyrażoną w art. 6 k.c. W odniesieniu do umowy darowizny ustawodawca wprowadza pewne ułatwienia w dochodzeniu roszczenia wierzyciela łagodzące ten rygoryzm.

Zgodnie z treścią art. 528 k.c. jeżeli skutek czynności prawnej dokonanej przez dłużnika z pokrzywdzeniem wierzycieli osoba trzecia uzyskała korzyść majątkową bezpłatnie, wierzyciel może żądać uznania czynności za bezskuteczną, chociażby osoba ta nie wiedziała i nawet przy zachowaniu należytej staranności nie mogła się dowiedzieć, że dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli.

Wskazany przepis wyłącza przesłankę złej wiary po stronie osoby trzeciej w tych przypadkach, gdy skutek czynności prawnej z dłużnikiem osoba trzecia uzyskała korzyść majątkową bezpłatnie. Wedle tego przepisu okoliczność, że osoba trzecia uzyskała korzyść majątkową bezpłatnie powoduje więc, iż nie ma znaczenia – dla możliwości uznania czynności dłużnika za bezskuteczną – czy osoba trzecia wiedziała lub przy zachowaniu należytej staranności mogła się dowiedzieć o tym, że dokonując czynności prawnej, dłużnik działał z pokrzywdzeniem wierzycieli. Wierzyciel nie musi więc wykazywać, czy osoba trzecia wiedziała lub przy zachowaniu należytej staranności mogła się dowiedzieć o tym, że dokonując czynności prawnej, dłużnik działał z pokrzywdzeniem wierzycieli. Stan podmiotowy osoby trzeciej jest prawnie obojętny, niezależnie od stosunku łączącego dłużnika z osobą trzecią.

W świetle natomiast art. 529 k.c. jeżeli w chwili darowizny dłużnik był niewypłacalny, domniemywa się, iż działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli. To samo dotyczy wypadku, gdy dłużnik stał się niewypłacalny wskutek dokonania darowizny.

Ustanowione w cytowanym artykule domniemanie prawne ma charakter wzruszalny. Można je obalić poprzez wykazanie, że dłużnik – w chwili dokonania darowizny – nie miał świadomości działania z pokrzywdzeniem wierzycieli.

Na podstawie art. 531 § 1 k.c. uznanie za bezskuteczną czynności prawnej dłużnika dokonanej z pokrzywdzeniem wierzycieli następuje w drodze powództwa lub zarzutu przeciwko osobie trzeciej, która wskutek tej czynności uzyskała korzyść majątkową.

Zgodnie zaś z treścią § 2 cytowanego przepisu, w wypadku gdy osoba trzecia rozporządziła uzyskaną korzyścią, wierzyciel może wystąpić bezpośrednio przeciwko osobie, na której rzecz rozporządzenie nastąpiło, jeżeli osoba ta wiedziała o okolicznościach uzasadniających uznanie czynności dłużnika za bezskuteczną albo jeżeli rozporządzenie było nieodpłatne.

Przyznanie w art. 531 § 1 k.c. biernej legitymacji procesowej samej tylko osobie trzeciej stanowi wyjątek od zasady, że w charakterze stron procesu w sprawie o ukształtowanie powinny uczestniczyć wszystkie osoby, których sytuacja prawna ma być ukształtowana przez wyrok sądu - uzasadniony tym, że wyrok pauliański ze względu na jego skutek przewidziany w art. 532 k.c. dotyka w głównej mierze sfery prawnej osoby trzeciej uzyskującej korzyść majątkową wskutek czynności prawnej dłużnika dokonanej z pokrzywdzeniem wierzycieli (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 11 grudnia 2013 roku, IV CSK 222/13, opubl. Lex numer 1433725).

Przenosząc powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy wskazać należy, że pozwana M. P. (1) nie sprostала ciężącemu na niej obowiązki wykazania, że jej rodzice M. J. (2) i A. J. w chwili dokonywania na jej rzecz darowizny nie działali z pokrzywdzeniem wierzycieli. Jak wynika z poczynionych ustaleń pomiędzy dokonaniem darowizny nieruchomości przez dłużników na rzecz pozwanej a ich niewypłacalnością istnieje związek przyczynowy, to jest stało się ono warunkiem koniecznym niewypłacalności M. J. (2) i A. J. w wyższym stopniu, niż przed dokonaniem czynności. Dłużnicy wyzbyli się bowiem składnika majątkowego, z którego wierzyciel mógł się zaspokoić. Nie ulega bowiem wątpliwości Sądu, że w chwili orzekania M. J. (2) i A. J. byli niewypłacalni w rozumieniu art. 527 § 2 k.c. Świadczy o tym przede wszystkim fakt, że w toku egzekucji prowadzonej w stosunku do nich, wierzyciel nie odzyskał żadnej części długu. Dłużnicy nie mają obecnie żadnego majątku, z którego powodowie mogliby zaspokoić istniejącą wierzytelność. A. J. pobiera wprawdzie emeryturę, ale jest to jej jedyny dochód, a jego wysokość sprawia, że egzekucja należności na rzecz wierzycieli zostanie znacznie odwleczona w czasie i nie wiadomo, kiedy w ogóle zostanie zaspokojona. M. J.

(2) wskazywał, że obecnie nie jest w stanie spłacać zadłużenia wobec powodów. Nie ma znaczenia podawana przez pozwaną okoliczność, że w dniu zawarcia umowy darowizny roszczenie powodów wobec dłużników nie było jeszcze wymagalne. Jak już wyżej wskazano miarodajna jest bowiem chwila poszukiwania ochrony przez wierzyciela nie zaś chwila dokonania czynności prawnej. Ponadto, w chwili dokonywania darowizny dłużnicy wiedzieli o przysługującej powodom względem nich wierzytelności wynikającej z wyroku Sądu Okręgowego w Radomiu z dnia 03 lipca 2009 roku w sprawie o sygn. akt I C 561/07, zmienionego następnie wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 24 listopada 2009 roku w sprawie o sygn. akt I ACa 551/09, I ACz 890/09, I ACz 891/09. Sąd orzekający w sprawie niniejszej jest związany w powyższym zakresie ustaleniami zawartymi w treści wyroku Sądu Rejonowego w Przysusze z dnia 25 lutego 2015 roku o sygn. akt II K 460/11. W związku z tym, że pozwana na skutek dokonanej czynności prawnej z dłużnikami, uzyskała korzyść majątkową bezpłatnie, nie ma znaczenia dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy okoliczność podnoszona przez pozwaną, że w dacie zawarcia umowy darowizny nie wiedziała ona o tym, że M. J. (2) i A. J. są dłużnikami powodów.

W związku z powyższym uznać należy, że dłużnicy M. J. (2) i A. J. działali z pokrzywdzeniem wierzycieli, skoro na skutek przedmiotowej darowizny stali się oni niewypłacalni w wyższym stopniu, niż byli przed dokonaniem czynności. Spełnione zostały zatem wszystkie przesłanki do uwzględnienia skargi pauliańskiej strony powodowej.

Wobec powyższego Sąd orzekł jak w punkcie I sentencji wyroku.

Rozstrzygnięcie w przedmiocie kosztów procesu (punkt II wyroku) znajduje oparcie w treści art. 98 k.p.c. i 102 k.p.c.

Pozwana jako osoba przegrywająca niniejszy proces zobowiązana jest zwrócić powodce E. G. poniesione przez nią koszty postępowania obejmujące wynagrodzenie pełnomocnika w kwocie 3.600 złotych zgodnie ze stawką przyjętą w § 6 pkt 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej z urzędu (tekst jednolity Dz. U. z 2013 roku, poz. 461), opłatę skarbową od udzielonego pełnomocnictwa w kwocie 17 złotych oraz opłatę od pozwu uiszczoną w części w kwocie 1.000 złotych. Ponadto, pozwana zobowiązana jest zwrócić powodowi J. G. poniesione przez niego koszty postępowania obejmujące opłatę od pozwu uiszczoną w części w kwocie 1.000 złotych.

Na podstawie art. 113 ust. 4 ustawy z dnia 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (tekst jednolity Dz. U. 2010 r., Nr 90, poz. 594 ze zm.) Sąd, nie obciążył pozwanej pozostałymi kosztami postępowania (punkt III wyroku).

/na oryginale właściwy podpis/